

KAKO IZDELAMO PROSTORSKE NAČRTE

HOW TO MAKE A SPATIAL PLAN

avtor / author:

Andrej Pogačnik

naslov knjige / title of the book:

Kako izdelamo prostorske načrte /

*How to Make a Spatial Plan***izdajatelj / publisher:**

Založba Obzorja Maribor

kraj, leto izdaje / place, year of edition:

Maribor, 2006

obseg / number of pages:

299 strani, 104 slike

recenzenti / reviewers:

Metka Černelč, MOP RS

mag Peter Gabrijelčič, UL FA

sofinancer / co-provider of finance:

IPŠPUP UL FGG

prodaja / sale:

UL FA, UL FGG

Delo predstavlja obsežen priročnik za izdelavo različnih vrst prostorsko-načrtovalskih dokumentov in je poleg študentom urbanizma in prostorskega načrtovanja namenjeno tudi izdelovalcem - operativnim načrtovalcem prostorskih dokumentov, pa strokovnim upravnim delavcem in raziskovalcem. Podaja pregled potrebnih sestavin prostorskih dokumentov in nekaterih usmeritev za umeščanje v prostor. Gradivo je razdeljeno v tri osnovne sklope: mednarodno in državno strateško načrtovanje, regionalno prostorsko načrtovanje in lokalno načrtovanje. Gre za popolnoma novo in vedno bolj aktualno področje prostorskega načrtovanja, ki se še uveljavlja z nastankom, predvsem po širjenjem novih nadnacionalnih integracij, zaradi česar, vsaj v Evropi, njegov pomen narašča. Podobno velja za regionalni nivo prostorskega načrtovanja, ki zaradi večje "prostorske obvladljivosti" in širše participacije pri oblikovanju sprejemljivih rešitev stopa v ospredje pred načrtovanjem na državni ravni. V tem pogledu je priročnik še kako aktualen.

Priročnik veliko pozornosti namenja sintezi prostorskih načrtov, kot ključnemu in najbolj zahtevnemu delu prostorskega načrtovanja, ki temelji na znanstvenih, t. j. eksaktnih metodah, delno pa tudi na intuitivnem pristopu in znanjih, pridobljenih s praksjo in opazovanjem.

Pri načrtovanju na lokalnem nivoju je poudarjen pomen vizualno-oblikovne kompenzacije prostora lokalne skupnosti kot integralnega dela sinteze z enakovrednim upoštevanjem naravnih in ustvarjenih sestavin, vrednot izročila in novih kakovosti.

Na koncu moramo omeniti še urbanistični načrt, kot podrobnejši, za mesta specifični strateški načrt, ki uvaja in utemeljuje urbanizem kot stroko in urbanista kot ključnega odgovornega snovalca urbanega prostora. Knjiga na sistematičen način daje izčrpe in koristne napotke študentom pri osvajanju znanj s področja prostorskega načrtovanja in strokovnjakom - načrtovalcem pri snovanju in izdelavi vseh vrst prostorskih dokumentov.

The work represents an extensive manual for the production of various spatial planning documents. It is not intended only for students of urbanism and spatial planning, but also for design practitioners producing spatial documents, administration officers and researchers. It is a survey of the necessary elements of planning documents/acts and some guidelines for siting. The material is divided into three main thematic areas: international and national strategic planning, regional spatial planning, and local planning. The issue is completely new and the ever more topical field of spatial planning is only coming to the fore now as its importance grows, at least in Europe, due to the enlargement of transnational integration. The same is true for the regional level of spatial planning, which is coming to the fore with respect to national planning, owing to greater "spatial manageability" and broader participation in seeking acceptable solutions. In this regard, the manual is particularly topical.

The manual devotes a great deal of attention to the synthesis of spatial plans as the key and most demanding part of spatial planning, based on scientific i.e. exact methods, and partly on an intuitive approach and knowledge acquired through practice and observation.

Planning at the local level stresses the significance of the visual and design compensation of space of local communities as an integral part of the synthesis, considering natural and created elements, traditional values and new qualities.

Finally, we should also mention the urban development plan as a detailed specific strategic plan which introduces and establishes urbanism as a profession and the urbanist as a key and responsible designer of urban space. The book offers in a systematic manner exhaustive and useful instructions for students acquiring knowledge of spatial planning, as well as for experts - planners designing and producing all kinds of spatial documents.

Prof. dr. Andrej Pogačnik, magister arhitekture in univerzitetni diplomirani inženir arhitekture, je eden redkih slovenskih teoretikov in praktikov, ki že več kot tri desetletja objavlja rezultate svojega raziskovalnega, strokovnega in pedagoškega dela na področju prostorskega in urbanističnega načrtovanja tudi v knjižni obliki. Kot predstojnik Interdisciplinarnega podiplomskega študija prostorskega in urbanističnega planiranja na ljubljanski Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo nadaljuje delo, ki ga je v šestdesetih letih zastavil njegov mentor, ugledni profesor dr. Saša Sedlar, ustanovitelj študija prostorskega planiranja v Ljubljani.

Najnovejše avtorjevo delo je pričajoči univerzitetni učbenik in strokovni priročnik pod naslovom "Kako izdelamo prostorske načrte". Avtor si je ob pisanju knjige zastavil ambiciozen cilj, kako podati celoviti pregled nad procesom izdelave prostorskih načrtov od načrtov, ki se pripravljajo za urejanje prostora na mednarodni, državni in regionalni ravni, do posameznih vrst načrtov, ki se pripravljajo za urejanje prostora na nižjem nivoju lokalnih skupnosti. Avtor je prepričan, da obstajajo neki univerzalni metodološki pristopi k urejanju prostora, ki izhajajo iz bistva predmeta in stroke in se v temelju ne spreminja, niti glede na čas niti glede na družbeno ekonomski kontekst, v katerem so uporabljeni. Prodreti poskuša do tega bistva, tako da razbremeni strokovne pristope, ki jih opisuje, vseh tistih izkrivljenih elementov, ki jih prinaša in s katerimi si stroko prieja vsakokratna dnevna politika. Zato je knjiga tudi svojevrstno kritično zrcalo veljavnih zakonodaj s področja urejanja prostora, saj jasno pokaže njihovo skladnost oziroma razhajanja s temeljnimi strokovnimi pristopi in vrednotami. Avtor želi ostati strokovno neutralen, zato se odpove pretiranim vrednostnim sodbam posameznih oblik in ciljev urbanizacije, pač pa se na podlagi analitičnega pregleda številnih tujih primerov omeji predvsem na faktografsko podajanje posameznih univerzalnih analitičnih in načrtovalskih metod ter njihovih vsebin. Ob tem ohranja (ali znova vzpostavlja) obče razumljivo strokovno izrazoslovje, primerljivo s podobnimi izrazi iz tujine, ki je udomačeno tudi med slovensko strokovno in laično javnostjo. Kajti uvajanje pretiranega leporečja in terminoloških izumov, ki smo mu bili priča v Sloveniji v preteklih letih, v stroko vnaša zmedo in je eden od izvorov nerazumevanja med stroko, politiko in javnostjo.

Univerzitetni učbenik in strokovni priročnik "Kako izdelamo prostorske načrte" je namenjen predvsem študentom, vendar tudi vsei zainteresirani javnosti, politikom in prostorskim načrtovalcem. Prav za slednje bo to brez dvoma koristno orodje pri pripravi prostorskih planov. Avtor se ob tem zaveda, da je težko ločiti elemente prostorskega načrtovanja od gospodarskih, okoljskih, kulturoloških, socialnih, demografskih in drugih sestavin, zato jih posredno omenja in opiše kot potrebne strokovne podlage pri pripravi prostorskih planov. Poziva k nujnosti interdisciplinarnega pristopa, kjer so prostorski načrtovalci predvsem koordinatorji dialoga med posameznimi strokami, politiko in uporabniki, ki se uresniči v načrtu fizičnega prostora.

